

LIO-banen in Antwerpen een charter met engagementen

Colofon

© juli 2023 | Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen vzw
met maatschappelijke zetel te 2020 Antwerpen, Middelheimlaan 1
BE 0862.130.060 | RPR Antwerpen, afdeling Antwerpen
T +32 (0)3 265 30 56 | E info@auha.be

vormgeving: Erik Desombere
foto cover: Adobe Stock

LIO-banen in Antwerpen: een charter met engagementen

Wie een bachelor- of masterdiploma heeft of een bepaalde werkervaring, kan beginnen als leraar. Wie daarnaast ook nog het lerarendiploma wil behalen, kan starten als LIO of leraar-in-opleiding om het vereiste diploma te behalen. Een deel van de praktijkopleiding gebeurt in de school, goed voor maximum 30 studiepunten. De LIO krijgt een salaris conform het aantal uren lesopdracht.¹ Een LIO-baan kan zowel in het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs of in de basiseducatie. De lerarenopleiding kan een graduaats-, bachelor- of masteropleiding zijn.

LIO-banen kunnen een krachtig instrument in de strijd tegen het lerarentekort zijn, als ze waardevol worden ingevuld en met een aantal voorwaarden rekening houden. Het kan zij-instromers aanzetten om voor het beroep van leraar te kiezen. Het is daarom belangrijk dat de ondersteuning en begeleiding² van de LIO zo optimaal mogelijk gebeurt opdat de LIO niet afhaakt in de loop van het traject. Duidelijke afspraken en een echt partnerschap tussen de LIO, de school en de lerarenopleiding kunnen daarbij helpen. Dat komt niet alleen de student ten goede, maar ook de school, de instelling hoger onderwijs en de leerlingen.

In dit charter worden een aantal engagementen opgesteld van de verschillende betrokken partijen die van de LIO-banen en het begeleidingstraject een succes willen maken: de LIO, de lerarenopleiders, de school. Wie in een LIO-baan stapt in Antwerpen, engageert zich tot het naleven van deze afspraken. Dit charter is een initiatief van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen.³

1. Algemeen

De AUHA engageert zich om

- bij de Vlaamse overheid knelpunten uit de LIO-regelgeving aan te kaarten.
- de Antwerpse partners op regelmatige tijdstippen samen te brengen om eventuele knelpunten te bespreken en goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen.

2. Het traject vooraf

Een LIO-baan biedt kansen, zowel voor de LIO als voor de school. Het aanstellen van een LIO vraagt van de school echter ook een investering. De LIO doorloopt een traject van groei en ontwikkeling, waarbij ondersteuning en feedback sleutelementen zijn. De school die de LIO aanstelt is er zich van bewust dat begeleiding nodig zal zijn en dat dit ook van het schoolteam een inspanning vergt.

De school die een LIO aanwerft, engageert zich om

- dit te doen vanuit een positieve keuze en de wil om een toekomstige leraar te ondersteunen in het vormingstraject.

¹ Minimum 500 uren-leraar, lesuren, leraarsuren of lestijden. In de basiseducatie is dit 0,6 VTE. Voorwaarde is het bewijs van bekwaamheid voor het ambt van leraar.

² De school, lerarenopleiding en student kunnen hiervoor gebruik maken van diverse tools op www.starttoteach.eu

³ De Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA) is een samenwerkingsverband tussen de Universiteit Antwerpen, de Antwerp Maritime Academy (HSZ), de AP Hogeschool en de Karel de Grote Hogeschool.

- de instroomcompetenties van de kandidaat na te gaan.
- rekening te houden met de beperkte pedagogische en didactische voorkennis van de LIO.
- de LIO voldoende ondersteuning te bieden met het volledige schoolteam. Deze ondersteuning kan verschillende vormen aannemen: aanvangsbegeleiding, teamteaching, ter beschikking stellen van expertise en materialen van de school.
- de verwachtingen t.a.v. de LIO-kandidaat te uiten en hierover in gesprek te gaan: is de kandidaat voldoende zelfsturend, veerkrachtig, mondig en matuur om de combinatie werken-studeren tot een goed einde te brengen?

De LIO engageert zich om idealiter het bekwaamheidsbewijs te halen in het onderwijsniveau waar hij/zij/zij tewerkgesteld is/zijn.

3. Opstartgesprek

Alle partners engageren zich tot een opstartgesprek (bij voorkeur nog voor de lesopdracht start) om

- in onderling overleg een aantal afspraken vast te leggen omtrent de opdracht, taakbelasting, begeleiding en communicatie.
- een rolverdeling af te spreken zodat alle partners weten wie welke verantwoordelijkheid opneemt.
- ook de aanvangsbegeleiding te betrekken bij de opstart van de LIO.

De lerarenopleidingen geven de aanvangsbegeleiding een inzicht in het (specifieke) traject dat de LIO bij hen volgt via (bij voorkeur) een tutorial of een opstartgesprek.

4. Takenpakket

Een LIO moet groeikansen krijgen. De nadruk van het traject moet liggen op leren, groeien en ontwikkelen van vaardigheden. Het is belangrijk daar in het takenpakket van de LIO rekening mee te houden.

De school engageert zich een takenpakket samen te stellen dat

- samen met de LIO ingevuld wordt.
- indien mogelijk rekening houdt met een geleidelijke opbouw: gaande van observeren naar participeren en realiseren.
- een sterke focus heeft op een lesopdracht en andere taken binnen de school tot een minimum beperkt.
- idealiter bewust omgaat met het toewijzen van klassen, vakken en uren aan de LIO. In het basisonderwijs is dat bij voorkeur één klas gedurende één schooljaar. In het secundair onderwijs houdt de school maximaal rekening met de onderwijsbevoegdheid van de LIO.
- zinvol is. De school bekijkt vooraf intern welke lesopdrachten wenselijk zijn voor een LIO en bespreekt de leerkansen en uitdagingen van de opdracht met de LIO en de lerarenopleiding in functie van de leerkansen/het leertraject van de student.
- getuigt van realistische verwachtingen t.a.v. de LIO. De school is daarbij kritisch voor het toewijzen van extra opdrachten naast de lesopdracht die voor andere leraren tot het normale takenpakket behoren.

- groeikansen biedt.
- rekening houdt met het feit dat LIO die starten in het tweede semester niet de competenties hebben van de LIO die gestart zijn in het eerste semester.

Alle partners

- bekijken samen in welke mate de stageopdrachten uit de lerarenopleiding kunnen afgestemd worden op het takenpakket op de school.

5. Werk- en studielast

Het combineren van een voltijdse lesopdracht met de lerarenopleiding zorgt voor een hoge werkdruk die onhaalbaar is. De LIO moeten voldoende tijd en mentale ruimte krijgen om de lerarenopleiding te doorlopen en tijd vrij te maken voor reflectie. Studeren betekent lessen volgen, maar ook opdrachten maken en leerstof verwerken. Zowel de opstart van een nieuwe job als een nieuwe studie vragen energie.

De school engageert zich om

- verwachtingen omtrent het aantal te presteren uren realistisch te houden en bij voorkeur te kiezen voor een halftijdse opdracht van maximaal 14u per week, ook wanneer de school onder druk komt te staan door een lerarentekort.
- het aantal te presteren uren te bespreken met de LIO met het oog op een haalbare belasting.
- in het lessenrooster tijd en ruimte te creëren om lesgeven en les volgen te combineren. Dat betekent: het lessenrooster samen met de LIO bekijken en een versnipperde en overvolle lessenrooster vermijden.
- optimaal gebruik te maken van de lerarenbonus. Deze bonus geeft de mogelijkheid om de student tot drie uur per week vrij te stellen van het lesgeven om meer ruimte te creëren voor de opleiding.

De lerarenopleiding engageert zich om

- de vooropleiding van de student maximaal in overweging te nemen en vrijstellingen van opdrachten of aangepaste opdrachten toe te kennen.
- dubbele of parallelle opdrachten te vermijden (bijvoorbeeld lesvoorbereidingen kunnen ook in het sjabloon van de school ingediend worden).
- opdrachten uit de lespraktijk maximaal te honoreren in de opleiding.
- de totale studiebelasting te bewaken. Als de LIO kiest voor een halftijdse tewerkstelling, is het duidelijk dat de studie zich ook tot een halftijdse invulling beperkt. Zo wordt het traject meer haalbaar en meer kwaliteitsvol.

De LIO engageert zich om

- zich volledig in te zetten voor de school, conform de gemaakte afspraken.
- de opgenomen studiepunten in de lerarenopleiding te behalen.
- eventuele problemen onmiddellijk te melden.

6. Begeleiding

Elke student, lesopdracht en context is anders. De begeleiding moet daarom telkens opnieuw optimaal worden afgestemd op de noden van de schoolcontext en de context van de lerarenopleiding. Het zich begeleid, omringd en ondersteund voelen, is een enorme meerwaarde voor de LIO en draagt bij aan het succes van het traject.

Alle partners engageren zich samen om

- de vooropleiding van de LIO maximaal in acht te nemen en de begeleiding af te stemmen op de individuele noden.
- de LIO op regelmatige tijdstippen feedback en coaching te geven. Structurele overlegmomenten worden gepland, zowel op school als in de lerarenopleiding.
- duidelijke afspraken te maken over de rol van de aanvangsbegeleider en stagebegeleider en de taken op elkaar af te stemmen: de aanvangsbegeleiding gebeurt door de school en de stagebegeleiding door de lerarenopleiding.
- de LIO te voorzien van de nodige contactinformatie.
- het begeleidingstraject op school en in de lerarenopleiding per LIO uit te tekenen en kenbaar te maken aan de verschillende partners.
- de LIO naar de starterspakketten van de hogeronderwijsinstellingen te verwijzen als de LIO in september op school van start moet gaan, alvorens het academiejaar in het hoger onderwijs begonnen is.
- aan de LIO kenbaar te maken wie het aanspreekpunt van de LIO op de school en in de lerarenopleiding is.

De lerarenopleiding engageert zich om

- voor de LIO op regelmatige tijdstippen feedbackmomenten en vooraf ingeplande stagebezoeken te voorzien.
- de LIO de mogelijkheid te bieden om ondersteuningsnoden te bespreken.
- starterspakketten te (blijven) organiseren om de LIO die begin september starten alvast de eerste pedagogische handvaten mee te geven om op 1 september op school te kunnen beginnen, de mogelijkheden voor versterking ervan te bekijken en de opsplitsing tussen basis en secundair onderwijs in overweging te nemen.

De school/het schoolteam engageert zich om

- materiaal en expertise te delen.
- (vak)mentoren te voorzien.

7. Communicatie

Een LIO in een school opnemen, heeft een impact heel wat verschillende partijen. Duidelijke en open communicatie tussen alle partners omtrent het traject en de verwachtingen kunnen de positie van een LIO op de school versterken.

De school engageert zich om

- de LIO-baan te kaderen t.a.v. het schoolteam. Voor heel wat personeelsleden is de opdracht van een LIO op school onduidelijk. Dit kan onrealistische verwachtingen scheppen of onbegrip

veroorzaken (bijvoorbeeld wanneer de LIO bepaalde taken niet moet uitvoeren). Om dit tegen te gaan en bewustwording te creëren wordt het schoolteam ingelicht en gesensibiliseerd om de nodige ondersteuning te bieden.

- de ouders van de leerlingen in het basisonderwijs te informeren en de LIO-baan t.o.v. hen te duiden. Zo hebben zij ook een goed zicht op welke verwachtingen gepast zijn en wie welke rol opneemt op school.
- de lerarenopleiding onmiddellijk te informeren over eventuele problemen. Dat gebeurt via de aanvangsbegeleider.

De LIO engageert zich om zowel op school als in de lerarenopleiding

- eventuele problemen onmiddellijk aan te kaarten wanneer die zich stellen.
- open te staan voor opbouwende kritiek en feedback.

De lerarenopleiding engageert zich om duidelijk te communiceren t.a.v. de LIO

- dat het traject gemiddeld twee jaar in beslag neemt.
- welke instroomcompetenties (het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes) verwacht worden en of een remediëringstraject voorzien wordt.

8. Informatie omtrent het statuut

Het LIO-statuut houdt een aantal specifieke bepalingen in, bijvoorbeeld rond verloning en evaluatie. Zo kan de LIO tot 10 jaar relevantie ervaring meenemen, zijn de barema voor verloning bepaald en bouwt de LIO anciënniteit op (die meetellen in de opbouw van TADD). De evaluatie gebeurt door de directeur op dezelfde manier als voor de andere leraren en staat los van de evaluatiecriteria in de opleiding.

De school en **de LIO** engageren zich om zich te grondig informeren over de bepalingen van het statuut.

LIO-banen in Antwerpen: een charter met engagementen

organisatie: Universiteit Antwerpen

persoon: Elke Struyf

Voorzitter onderwijscommissie Academische Lerarenopleiding

handtekening:

organisatie: AP Hogeschool

persoon: Ingrid Van der Veken

Departementshoofd Onderwijs en Training

handtekening:

organisatie: Karel de Grote Hogeschool

persoon: Jill Schoonvliet

Directeur Lerarenopleiding

handtekening:

Jill
Schoonvliet
(Signature)

Digitaal
ondertekend door
Jill Schoonvliet
(Signature)
Datum: 2023.09.05
10:03:36 +02'00'

organisatie: Autonom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs

persoon: Rombout Vandael

Directeur onderwijskwaliteit

Gonda Verhaert

Bedrijfsdirecteur

handtekening:

Digitaal ondertekend
door Rombout
Vandael (Signature)
Datum: 07/09/2023
16:02:33

Digitaal ondertekend
door Aldegonda
Verhaert (Signature)
Datum: 08/09/2023
09:10:37

LIO-banen in Antwerpen: een charter met engagementen

organisatie: Centraal Katholiek Schoolcomité van Antwerpen

persoon: Ingrid Dessoy
Personeelsdirecteur

handtekening: *Ingrid DESSOY*

organisatie: GO! Antwerpen

persoon: Danielle Van Ast
Algemeen directeur

handtekening: *Danielle Van Ast*

organisatie: Provinciaal Onderwijs Antwerpen

persoon: Gerd Van Den Broeck
Algemeen directeur

handtekening: *Gerd Van den Broeck*

organisatie: Scholengemeenschap Katholiek Onderwijs Deurne

persoon: Ingrid Roelands
Algemeen directeur

handtekening: *Ingrid Roelands*
